

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Рівненського обласного
інституту післядипломної
педагогічної освіти

28 грудня 2020 року № 164

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА ДЛЯ ОСІБ ІЗ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ

(підвищення кваліфікації)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки

Спеціалізація: педагогічні працівники закладів освіти

Напрямок: створення безпечного освітнього середовища. Основи надання
домедичної допомоги

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Освітню програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри педагогіки, психології та корекційної освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол від 26 листопада 2020 р. № 09).

Освітню програму затверджено Вченою радою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол від 28 грудня 2020 р. № 06) та введено в дію наказом ректора від 28 грудня 2020 р. № 164.

ПЕРЕДМОВА

Освітню програму розроблено проектною групою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти згідно з вимогами законів України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII, «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX; «Про дошкільну освіту» від 11.07.2001 № 2628-III, «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18.12.2018 № 2657-VIII, «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 № 2229-VIII, «Про екстрену медичну допомогу» від 05.07.2012 № 5081-VI; Указів Президента України від 25.05.2020 № 195/2020 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі», від 21.09.2020 № 398/2020 «Про невідкладні заходи із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства»; постанов Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 № 453 «Про затвердження Державної соціальної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2021 року», від 22.08.2018 № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі», від 21.08.2019 № 800 (зі змінами) «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р; наказу Міністерства освіти і науки України від 15.01.2018 № 36 «Про затвердження Типової освітньої програми організації і проведення підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти»; наказів Міністерства охорони здоров'я України від 29.03.2017 № 346 «Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти», від 16.06.2014 № 398 «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах»; наказу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 23.12.2020 р. № 2736 «Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»; а також рекомендаційних листів Міністерства освіти і науки України від 28.04.2017 № 1/9-239, від 18.05.2018 № 1/11-5480 «Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству», від 29.01.2019 № 1/11-881 «Рекомендації для закладів освіти щодо застосувань норм Закону України щодо протидії булінгу», від 14.08.2020 № 1/9-436 «Про створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти та попередження і протидії булінгу (цькуванню)», від 16.07.21 № 1/9-362 «Деякі питання

організації виховного процесу у 2021/2022 н.р. щодо формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок», від 30.08.21 № 1/9-436 «Щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами закладах загальної середньої освіти у 2021/2022 навчальному році» та ін.

Програма укладена на базі другого рівня вищої освіти (магістр) та відповідає 7 рівню Національної рамки кваліфікацій.

Розроблено проєктною групою у складі:

1. Ковбасюк Т.Л., к.пед.н., завідувач, доцент кафедри педагогіки, психології та корекційної освіти;
2. Папуша В.В., к.психол.н., старший викладач кафедри педагогіки, психології та корекційної освіти;
3. Харченко Н.Б., к.пед.н., доцент кафедри природничо-математичної освіти.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Загальні положення

Створення безпечного середовища як умови встановлення демократичних цінностей є орієнтиром для розбудови держави. Враховуючи сучасний етап соціокультурного розвитку України, необхідно констатувати зміну уявлень про шляхи запобігання та протидії насильству. Надзвичайно гостро питання створення безнасильницького середовища виділяється в аспекті реформування системи освіти. Заклади освіти ставлять за мету гармонійного розвитку дитини, створення умов для засвоєння ефективних моделей поведінки здобувачів освіти з ровесниками, проте часті явища насильства, булінгу та високий рівень конфліктності серед однолітків не дозволяє в повній мірі досягти поставлених цілей. Тому значних змін потребує система середньої загальної, професійної (професійно-технічної), позашкільної освіти, які мають забезпечити дотримання загальнолюдських прав; формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками; створити атмосферу безпеки в дитячому та молодіжному колективі, забезпечити процес конструктивної комунікації дітей та учнівської молоді з оточуючими.

Умовою ефективності роботи закладів освіти у напрямку запобігання та протидії насильству є врахування гендерної складової в освітньому процесі. Завдання педагогів – уникати гендерних стереотипів та формувати гендерну чутливість свою та здобувачів освіти.

Концепція Нової української школи (НУШ), яка спрямована на виконання положень Конвенції про права дитини, передбачає створення безпечного і дружнього до дитини освітнього середовища. Педагогічні працівники закладів освіти повинні сприяти забезпеченню захисту від насильства, образ, зловживань та експлуатації всіх учасників освітнього процесу. Саме тому актуальним завданням у професійному розвитку керівних та педагогічних кадрів є формування спеціальних компетенцій із питань захисту прав дитини та протидії негативним явищам в освітньому середовищі.

Важливим напрямом діяльності закладів освіти є збереження життя і здоров'я учасників освітнього процесу. Необхідність удосконалення здоров'язбережувальної компетентності обумовлена й новими викликами та ризиками, які з'явилися в освітній сфері та у житті нашої нації загалом. Зокрема, високий рівень захворюваності дітей, випадки загибелі здобувачів освіти під час навчання, відсутність оптимально сформованої здоров'язбережувальної компетентності педагога. Формування та вдосконалення алгоритмів дій у критичних для здоров'я ситуаціях забезпечується здоров'яорієнтованим підходом та спеціальним навчанням із надання домедичної допомоги.

Домедична допомога – це невідкладні дії та організаційні заходи,

спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані, мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти. Травма або нещасний випадок можуть виникнути у будь-який момент. Від своєчасно правильно наданої домедичної допомоги залежить не лише успіх подальшого лікування, а інколи й життя людини. У деяких випадках постраждалому доводиться надавати першу допомогу самому собі – зупинити кровотечу, накладити пов'язку тощо.

Модуль «Основи надання домедичної допомоги» відповідає стандартам, передбаченим вимогами міжнародної програми BLS (basiclifesupport) базової допомоги підтримки життя: надання домедичної допомоги немедичними працівниками при порушеннях або зупинці дихання, серцево-судинних розладах, критичних для здоров'я ситуаціях.

1.2. Цільова аудиторія

Педагогічні працівники закладів освіти різних типів і форм власності.

1.3. Мета програми

Підвищення рівня професійної компетентності керівних і педагогічних кадрів із питань розбудови безпечного освітнього середовища в закладі освіти; запобігання та протидії насильству та надання своєчасної допомоги, ефективної підтримки учасникам освітнього процесу у випадках насильства (булінгу, мобінгу, кібербулінгу); підготовка та надання теоретичних знань педагогічним працівникам без медичної освіти, освоєння ними практичних навичок із основ підтримки життя (базова допомога) за протоколами BLS та порядками надання домедичної допомоги у критичних для здоров'я ситуаціях.

Освітня програма забезпечить наступні результати навчання:

здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною;

здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу;

здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі;

здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу;

здатність здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни;

здатність формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя;

здатність надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

1.4. Компетентності, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

Перелік загальних та професійних компетентностей:

Загальні компетентності: соціальна, лідерська.

Професійні компетентності: психологічна, емоційно-етична, компетентність педагогічного партнерства, здоров'язбережувальна.

2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

2.1. Зміст та обсяг освітньої програми

Зміст освітньої програми враховує особливості професійної діяльності педагогічних працівників в умовах реформування освіти, забезпечує оволодіння практичними інструментами створення безпечного середовища в закладі освіти та інтеграцію ключових компонент Нової української школи (компетентнісного навчання здобувачів освіти, підготовки педагогічних працівників, сприятливого освітнього середовища, ефективного самоврядування) і визначається: вимогами суспільства знань щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими фахівцями; положеннями нормативних документів щодо обов'язку кожного педагогічного працівника оволодіти навичками надання домедичної допомоги (ч. 3, ст. 22 ЗУ «Про повну загальну середню освіту»); основними напрямками державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікацій, освітніми стандартами, вимогами до компетентностей педагогічних працівників; запитами замовників освітніх послуг.

Обсяг освітньої програми складає 30 годин (1 кредит ЄКТС).

2.2. Форма та структура освітньої програми

Освітня програма передбачає очну (зокрема, з використанням технологій дистанційного навчання) форму навчання.

Очна форма навчання організовується шляхом проведення:

інтерактивних лекцій;

тематичних дискусій;

практичних занять (семінарів, практикумів, тренінгів, майстер-класів тощо);

контрольних заходів (організаційно-настановне заняття, конференція з обміну досвідом).

Обсяг освітньої програми складає 30 годин (1 кредит ЄКТС).

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти за тематичним напрямом «Створення безпечного освітнього середовища. Надання домедичної допомоги» за очною формою навчання (30 аудиторних годин)

Назви модулів і тем	Форма навчання			Усього
	Лекція, дискусія	Практичне заняття	Контроль	
Модуль 1.				
Професійний розвиток педагога у галузі створення безпечного освітнього				

середовища				
Тема 1.1. Створення безпечного освітнього середовища: суть, завдання та принципи розбудови. Міжнародне та національне законодавство щодо забезпечення, запобігання та протидії насильству	2			2
Тема 1.2. Система роботи закладу освіти щодо створення безпечного освітнього середовища, профілактики жорстокого поводження, насильства, домашнього насильства, булінгу, мобінгу та кібербулінгу	2			2
Усього годин за модулем	4			4
Модуль 2.				
Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти				
Тема 2.1. Зміст понять «насильство», «жорстоке поводження», «дискримінація». Причини, прояви, ознаки та вплив жорстокого поводження, насильства, домашнього насильства та булінгу (цькування)	2			2
Тема 2.2. Формування навичок ідентифікації постраждалих від жорстокого поводження, насильства, гендерно зумовленого насильства, домашнього насильства, булінгу (цькування). Особливості спілкування з дітьми постраждалими від насильства		2		2
Тема 2.3. Алгоритм виявлення, реагування та профілактична робота закладу освіти в ситуаціях жорстокого поводження, насильства, домашнього насильства, булінгу (цькування)	2	2		4
Тема 2.4. Концепція «Безпечна і дружня до дитини школа»: ключові ідеї, ресурси та досвід впровадження	2			2
Усього годин за модулем	4	6		10
Варіативна складова				
Тема. Особливості прояву ризикової, самоушкоджуючої, суїцидальної поведінки у дітей та підлітків: профілактичні заходи	2			2
Тема. Соціально-психологічні методи та форми роботи з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах		2		2

Модуль 3.				
Основи надання домедичної допомоги				
Тема 3.1. Принципи та порядки надання домедичної допомоги. Алгоритм дій	2			2
Тема 3.2. Принципи проведення серцево-легеневої реанімації з використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора		2		2
Тема 3.3. Алгоритм відновлення прохідності дихальних шляхів. Контроль знань, оцінювання практичних навичок		2		2
Тема 3.4. Методи зупинки зовнішньої кровотечі		2		2
Тема 3.5. Травми та інші невідкладні медичні стани		2		2
Тема 3.6. Надання допомоги постраждалим при підозрі на гострий інфаркт міокарду та інсульт. Контроль знань, оцінювання практичних навичок		2		2
Усього годин за модулем	2	10		12
Модуль 4.				
Діагностичний				
Організаційно-настановне заняття			2	2
Конференція з обміну досвідом			2	2
Усього годин за модулем			4	4
Разом	10	16	4	30

ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1.

Професійний розвиток педагога у галузі створення безпечного освітнього середовища

Тема 1.1. Створення безпечного освітнього середовища: суть, завдання та принципи розбудови. Міжнародне та національне законодавство щодо забезпечення, запобігання та протидії насильству

Безпечне освітнє середовище: поняття та принципи розбудови.

Насильство, як порушення прав людини. Загальна декларація прав людини. Міжнародні документи щодо захисту прав дітей. Конвенція про права дитини – міжнародна гарантія забезпечення прав дитини.

Основні засади державної політики України у сфері захисту дітей від насильства.

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, жорсткому поводженню з дітьми, булінгу. Роль урядових організацій у запобіганні та протидії насильству.

Відповідальність за вчинення домашнього насильства.

Дотримання Україною принципу «найкращих інтересів дитини». Охорона дитинства в Україні як стратегічний загальнонаціональний пріоритет. Закон України «Про охорону дитинства».

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18 грудня 2018 р. Відповідальність за вчинення булінгу.

Права та обов'язки учасників освітнього процесу у сфері запобігання та протидії проявам насильства в освітньому середовищі. Закон України «Про освіту».

Тема 1.2. Система роботи закладу освіти щодо створення безпечного освітнього середовища, профілактики жорсткого поводження, насильства, домашнього насильства, булінгу, мобінгу та кібербулінгу

Вимоги до нормативних документів закладу освіти щодо запобігання та протидії насильству, домашньому насильству та булінгу (накази, посадові інструкції, визначення відповідальних осіб, плани діяльності, відповідна супроводжувальна документація, превентивна діяльність у сфері запобігання та протидії насильству, положення, протоколи, журнали, повідомлення тощо).

Система профілактичної роботи в закладі освіти. Системність в роботі з усіма учасниками освітнього процесу. Урахування гендерного підходу при плануванні та проведенні профілактичної роботи. Внутрішня оцінка наявних ресурсів закладу освіти з запобігання та протидії насильству. Можливості освітнього процесу та виховної роботи у напрямку профілактики насильства та

булінгу. Відновний підхід у профілактичній роботі керівників та педагогічних працівників. Можливості органів учнівського самоврядування, в тому числі Шкільної служби порозуміння у напрямку профілактики насильства та булінгу. Методичне забезпечення роботи з протидії насильству та булінгу з учасниками освітнього процесу.

Модуль 2.

Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти

Тема 2.1. Зміст понять «насильство», «жорстоке поводження», «дискримінація». Причини, прояви, ознаки та вплив жорстокого поводження, насильства, домашнього насильства та булінгу (цькування)

Насильство. Види насильства. Поняття «домашнє насильство». Форми домашнього насильства. Сфера дії законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству. Визначення поняття «жорстоке поводження з дитиною». Загальне та відмінне в поняттях «жорстоке поводження» та «насильство». Булінг (цькування) як форма шкільного насильства. Основні види шкільного цькування згідно з визначенням Закону «Про освіту». Дитина як центральний суб'єкт булінгу у закладі освіти. Типові ознаки булінгу. Визначення поняття «дискримінація». Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

Фактори уразливості дітей перед насильством. Непропорційний вплив насильства на дівчат та хлопців. Причини та фактори жорстокого поводження щодо дітей. Міфи і факти про насильство і жорстоке поводження щодо дітей. Гендерні стереотипи.

Форми й прояви насильства. Ознаки, що притаманні дітям, які потерпають від насильства. Ознаки виявлення випадків булінгу. Ознаки, що вказують на ймовірність виникнення ризиків для життя, здоров'я та розвитку дитини.

Наближені та віддалені наслідки насильства над дітьми. Труднощі соціалізації постраждалих від насильства. Наслідки впливу булінгу. Типові риси та психологічні характеристики учасників булінгу (жертви, булера, спостерігача).

Тема 2.2. Формування навичок ідентифікації постраждалих від жорстокого поводження, насильства, гендерно зумовленого насильства, домашнього насильства, булінгу. Особливості спілкування з дітьми постраждалими від насильства

Критерії, за якими можна ідентифікувати ситуації насильства, домашнього насильства, булінгу. Хто може бути залучений в ситуації насильства, булінгу в закладі освіти.

Прояви насильства, домашнього насильства, булінгу щодо дитини. Робота з кейсами щодо ідентифікації постраждалих.

Особливості спілкування з дітьми постраждалими від насильства. Рекомендації як вести опитування дитини, постраждалої від насильства. Рекомендації при спілкуванні з дитиною з метою профілактики потрапляння

нею у ситуацію насильства або скоєння насильства щодо інших.

Особливості роботи з дітьми-кривдниками. Особливості роботи з дітьми-спостерігачами насильства.

Практичні вправи.

Тема 2.3. Алгоритм виявлення, реагування та профілактична робота закладу освіти в ситуаціях жорстокого поводження, насильства, домашнього насильства, булінгу (цькування)

Взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії насильству, жорстокому поводженню, домашньому насильству, булінгу. Органи і установи, які здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії насильству. Загальні служби підтримки. Спеціальні служби підтримки – Національна дитяча «гаряча» лінія та Національна «гаряча» лінія з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації.

Алгоритм виявлення та реагування на випадки насильства у закладах освіти. Загальний алгоритм дій посадових осіб закладів освіти та інших учасників освітнього процесу у ситуаціях жорстокого поводження, домашнього насильства та булінгу.

Профілактична робота зі здобувачами освіти. «Типовий портрет» дитини-булера та дитини-кривдника. Рольова гра «Поведінка учнів та учениць в ситуації насильства». Робота зі спостерігачами насильницької ситуації. Формування нетерпимого ставлення до проявів насильницької поведінки серед учасників освітнього процесу, небайдужого ставлення до постраждалих осіб. Робота з кривдниками. Рекомендації щодо послідовності розмови з кривдником для припинення та/або запобігання повторення ситуації насильства, булінгу.

Протоколи реагування на випадки насильства та булінгу у закладі освіти. Практичні вправи.

Організація роботи закладу освіти з батьками щодо запобігання і протидії насильству та булінгу. Форми та методи профілактичної роботи з батьками.

Діагностична, просвітницька, консультативна та профілактична робота працівників психологічної служби закладу освіти з батьками щодо протидії насильству, домашньому насильству, булінгу.

Тема 2.4. Концепція «Безпечна і дружня до дитини школа»: ключові ідеї, ресурси та досвід упровадження

Засадничі принципи створення безпечного і дружнього для дитини освітнього середовища, сприятливого для здоров'я, безпеки, соціалізації та самореалізації. Базові поняття моделі «Безпечна і дружня до дитини школа» (БДДШ). Нормативно-правове підґрунтя реалізації концепції. Поєднання Концепції НУШ і БДДШ.

Базовий пакет вимог для створення безпечної та дружньої до дитини школи відповідно стандартів: безпечного фізичного середовища, психосоціального середовища, інклюзивного навчання на засадах компетентнісного підходу, ефективного шкільного управління, партнерства та

участі. Додатковий пакет вимог, пов'язаних із чинниками ризику і захисту для здоров'я дітей і персоналу, згідно напрямів: фізичне виховання та фізична активність, послуги з харчування та охорони здоров'я, консультування та надання психологічної та соціальної допомоги, популяризація здорового способу життя.

Варіативна складова

Тема. Особливості прояву ризикової, самоушкоджуючої, суїцидальної поведінки у дітей та підлітків: профілактичні заходи

Проблема ризикової поведінки як одна з актуальних проблем психології. Основні характеристики та особливості підліткового віку. Поява ризикової поведінки у підлітків, як результат взаємодії двох чинників: умов мікросередовища та індивідуальних особливостей індивіда. Помилки сімейного виховання як чинник негативної зміни поведінки у дітей та підлітків.

Методи профілактики ризикованої поведінки підлітків.

Селфхарм – самоушкоджуюча поведінка. Види та функції самоушкоджень у дітей та підлітків. Причини та ознаки самоушкоджуючої поведінки. Фактори, що провокують самоушкодження. Самоушкодження як наслідок особистісних або афективних розладів і порушень психічного розвитку. Ризик переходу самоушкоджуючої поведінки в суїцидальну.

Суїцид та суїцидальна поведінка. Індивідуальні та психологічні особливості схильності до суїцидальної поведінки. Особливості дитячого суїциду. Фактори ризику, що можуть стати причиною дитячого і підліткового суїциду. Типи суїцидальних реакцій за А.Г. Амбрумовою. Реакції емоційного дисбалансу. Песимістичні ситуаційні реакції. Реакції негативного балансу. Ситуаційна реакція демобілізації. Ситуаційна реакція опозиції. Ситуаційна реакція дезорганізації. Психологічна криза як чинник суїциду. Види суїциду: самогубство, парасуїцид, пресуїцид, демонстративно-шантажні суїциди. Три типи суїцидальної поведінки: демонстративна; афектна; істинна. Основні індикатори суїциду: поведінкові, комунікативні, когнітивні, емоційні.

Дитячі та підліткові мотиви суїцидальної поведінки. Особистісні та стилі суїциду за А. Моховиковим.

Методичні рекомендації щодо профілактики суїцидальної поведінки серед учнівської молоді.

Тема. Соціально-психологічні методи та форми роботи з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах

Теоретико-методологічні засади використання сучасних методів, технологій, стратегій втручання та допомоги сім'ї, яка опинилася у складних життєвих обставинах. Типи сімей, їх характеристика та проблематика в умовах суспільних змін.

Основні аспекти соціально-педагогічної роботи з сім'єю на сучасному етапі. Соціально-педагогічна профілактика негативних явищ та насильства в сім'ї. Соціально-педагогічний супровід сім'ї, яка опинилася у складних

життєвих обставинах.

Взаємодія із закладами соціального захисту дітей з сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Модуль 3. Основи надання домедичної допомоги

Тема 3.1. Принципи та порядки надання домедичної допомоги. Алгоритм дій

Законодавчі основи надання домедичної допомоги немедичними працівниками, повноваження та відповідальність педагогічних працівників. Порядки надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах. Алгоритм виклику бригади ЕМД. Послідовність базових реанімаційних заходів.

Власна безпека та доступ до постраждалого, безпечність місця події. Оцінка події, виклик додаткових ресурсів за необхідності, доступ до постраждалого. Знання власних можливостей. Дотримання часових обмежень. Найчастіші причини помилок.

Невідкладні стани, які загрожують життю людини. Оцінка стану свідомості. Стабільне положення.

Тема 3.2. Принципи проведення серцево-легеневої реанімації з використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора

Визначення необхідності проведення СЛР. Визначення наявності периферійного і центрального пульсу. Визначення частоти пульсу. Виклик бригади ЕМД. Правильна методика проведення СЛР відповідно до затверджених протоколів. Особливості проведення компресій грудної клітки та виконання штучної вентиляції легень.

СЛР з використанням зовнішнього автоматичного дефібрилятора СЛР при відсутності центрального пульсу. Послідовність дій при проведенні серцево-легеневої реанімації з використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора немедичними працівниками.

Тема 3.3. Алгоритм відновлення прохідності дихальних шляхів. Контроль знань, оцінювання практичних навичок

Невідкладні стани та домедична допомога при порушенні дихання. Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Закидання голови, відкривання рота за допомогою висування нижньої щелепи. Виявлення непрохідності дихальних шляхів, обтурація стороннім тілом. Оцінка дихання. Наслідки зупинки дихання. Забезпечення прохідності дихальних шляхів при підозрі на травму шийного відділу хребта. Прийом Геймліха. Алгоритм перевірки дихання «бачу – чую – відчуваю».

Утоплення. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при утопленні.

Оцінювання практичних навичок: СЛР, дефібриляція, відновлення прохідності дихальних шляхів.

Тема 3.4. Методи зупинки зовнішньої кровотечі

Пошкодження м'яких тканин, кровотеча, методи зупинки. Види пошкоджень м'яких тканин. Магістральні судини. Небезпека масивних кровотеч.

Види та ознаки кровотеч, значення своєчасної зупинки кровотечі. Зовнішня кровотеча з кінцівок, оцінка, методи зупинки. Вузлові кровотечі, оцінка, методи зупинки. Перев'язувальний матеріал, правила накладання пов'язок.

Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при рані кінцівки, в тому числі ускладненій кровотечею.

Тема 3.5. Травми та інші невідкладні медичні стани

Вплив шоку на організм людини. Допомога при шоку. Судомні напади та епілепсія. Психічні стани та порушення поведінки. Алкогольне та наркотичне сп'яніння: власна безпека і безпека оточуючих. Отруєння: механізми потрапляння отруйних речовин в організм. Загальні правила надання домедичної допомоги при отруєнні невідомою речовиною. Отруєння продуктами харчування, грибами. Біологічні отруєння, укуси отруйних тварин, комах. Алергії.

Вплив навколишнього середовища: гіпотермія та гіпертермія. Стадії уражень та допомога при них. Опіки, допомога при опіках. Електротравми. Види травм кінцівок, голови та хребта. Синдром тривалого стиснення. Допомога при травмі, особливості іммобілізації.

Тема 3.6. Надання допомоги постраждалим при підозрі на гострий інфаркт міокарду та інсульт. Контроль знань, оцінювання практичних навичок

Симптоми серцевого нападу. Оцінка дихання у постраждалого з підозрою на раптову зупинку серця (потрійний прийом). Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при раптовій зупинці серця.

Гостре порушення мозкового кровообігу (інсульт). Ознаки інсульту. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на інсульт.

Порядок надання домедичної допомоги постраждалим без свідомості.

Вимоги до аптечки домедичної допомоги.

Оцінювання практичних навичок: СЛР, допомога при невідкладних станах, іммобілізація, накладання пов'язок.

Модуль 4. Діагностичний

Організаційно-настановне заняття

Реєстрація слухачів. Організація та проведення вступного інструктажу з охорони праці. Ознайомлення з організацією, змістом та умовами проведення курсів. Надання рекомендацій щодо вибору теми конференції з обміну

досвідом.

Конференція з обміну досвідом

Організація обговорення педагогічних інновацій, елементів нових технологій навчання, що сприяють розвитку професійної компетентності педагога.

Рефлексія освітньої програми підвищення кваліфікації педагогів.